

Sygn. akt VII U 2706/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Jarosław Matuszczak

Protokolant: stażysta referent Magdalena szczygieł

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2016 r. w Gdańsku

sprawy z odwołania **P. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 20 października 2015 r. nr (...); znak (...)- (...)

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.**

o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że P. K. z tytułu wykonywania pracy jako pracownik, podlega ubezpieczeniu społecznym (emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu) u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. od dnia 30 marca 2015 r.

Sygn. akt VII U 2706/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że P. K. jako pracownik płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od 30 marca 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zawarta pomiędzy ubezpieczoną, a płatnikiem składek umowa była czynnością prawną pozorną, którą miała na celu wyłącznie pozyskania dla skarżącej korzystnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

(decyzja organu rentowego z dnia 20 października 2015 r. k. 125-133 akt rentowych)

Odwołanie z dnia 17 listopada 2015 r. od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona wnosząc o jej zmianę i ustalenie, iż podlega ubezpieczeniom społecznym, wskazując jednocześnie, iż jej zatrudnienie w (...) Sp. z o.o. nie było pozorowane.

(odwołanie z dnia 17 listopada 2015 r. k. 2-6 akt sprawy)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 grudnia 2015 r. pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż nie kwestionuje, że pewne czynności odwołująca faktycznie wykonywała na rzecz płatnika, jednakże strony zawarły

umowę z góry zakładając, że nie będą ściśle realizować praw i obowiązków wynikających ze stosunku pracy, a powyższe czynności mają jedynie stwarzać pozory istnienia stosunku pracy.

(odpowiedź na odwołanie k. 9-10 akt sprawy)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona P. K. w dniu 07 lipca 2010 r. zdobyła tytuł magistra na kierunku pedagogika w G. Wyższej Szkoły (...).

W dniu 01 czerwca 2013 r. wnioskodawczyni rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą (...) P. K., której zasadniczy przedmiot dotyczył pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

W dniu 31 stycznia 2015 r. skarżąca zawiesiła wykonywanie w/w działalności gospodarczej, co było spowodowane potrzebą sprawowania opieki nad dzieckiem.

Równoległe od dnia 01 września 2014 r. ubezpieczona świadczyła pracę w znajdującym się w G. Przedszkolu nr (...) na stanowisku nauczyciela przedszkola, w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ramach tego zatrudnienia skarżąca świadczyła pracę w wymiarze 5 godzin dziennie – w różnych godzinach – tj. od 06.00 do 11.00, od 07.00 do 12.00, od 11.00 do 16.00, od 12.00 do 17.00.

Świadczenie pracy przedszkolu nie kolidowało z pracą wykonywaną przez wnioskodawczynię w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2015 r. Przedmiotem przeważającej działalności spółki pozostaje pośrednictwo w obrocie nieruchomościami (sprzedaż, najem, inwestycje zagranicznych inwestorów).

Ponadto wskazana spółka, zgodnie z przedmiotem działalności wpisanym w dziale 3 KRS, zajmuje się wychowaniem przedszkolnym (prowadzenie przedszkoli na terenie trójmiasta), prowadzeniem restauracji i innych placówek gastronomicznych, sprzedażą hurtową i detaliczną samochodów osobowych i furgonetek (sprowadzanie samochodów z UE), magazynowaniem i przechowywaniem towarów, wynajmem i zarządzaniem nieruchomościami, kupnem i sprzedażą nieruchomości na własny rachunek.

Jednym ze wspólników spółki jest mąż skarżącej K. K.. Zarząd spółki jest dwuosobowy, zaś do składania oświadczeń w imieniu spółki uprawniony jest każdy z członków zarządu samodzielnie. W skład zarządu wchodzi ubezpieczona oraz M. S..

Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. nr 01/03/2015 powołano pełnomocnika do zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu.

W dniu 30 marca 2015 r. pomiędzy wnioskodawczynią P. K., a płatnikiem składek doszło do zawarcia umowy o pracę na czas nieokreślony. Zgodnie z postanowieniami umowy odwołująca się miała świadczyć pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku Dyrektora Generalnego z wynagrodzeniem 11.600 zł brutto.

W dniu 31 marca 2015 r. odwołująca się otrzymała zaświadczenie lekarskie stwierdzające jej zdolność do świadczenia pracy na wskazanym wyżej stanowisku.

Wnioskodawczyni u płatnika składek świadczyła pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Norma dobowego czasu pracy skarżącej wynosi 8 godzin, tygodniowa 40 godzin. Czas pracy był jednak wyznaczany przez wyznaczenie zadań pracownika i kształtowany przez niego samodzielnie w sposób uwzględniający normę czasu pracy i pracę w przedszkolu.

Do głównych zadań P. K. jako Dyrektora Generalnego płatnika składek należało zarządzanie i koordynacja działalności spółki celu uzyskania jej optymalnej rentowności i efektywności, odpowiedzialność za całościową strategię oraz planowanie i prowadzenie polityki spółki, co przekładało się na wykonywanie następujących zadań:

- zarządzanie i wdrażanie planów w odpowiednich departamentach i działach;
- opracowywanie planu inwestycyjnego firmy;
- zarządzanie relacjami, podpisywanie umów w celu rozwinięcia i utrzymania wysokiego poziomu współpracy z podmiotami zewnętrznymi;
- koordynowanie działalności wszystkich departamentów, przyjmowanie i aprobowanie raportów z działań podwładnych pionów;
- ustalenie i zatwierdzanie zadań i celów sprzedaży;
- kontrolowanie projektów inwestycyjnych;
- dokonywanie przeglądu raportów i zestawie finansowych w celu podjęcia odpowiednich czynności wynikających z tych wykazów.

Ubezpieczona podpisywała faktur i innej dokumenty, w tym umowy. W przeważającej mierze realizowała czynności w zakresie obrotu nieruchomościami, jak też rekrutowała pracowników dla potrzeb planowanych restauracji i przedszkoli. Pracę świadczyła głównie poza siedzibą spółki.

P. K. wystawiała faktury zakupu, zawierała w imieniu płatnika składek liczne umowy. Celem realizacji powierzonych jej obowiązków skarżąca prowadziła korespondencje e – mailową, kontaktując się z kontrahentami płatnika składek jak również pozyskując nowych kontrahentów. Ponadto odwołująca się sporządziła ofertę stażu – praktyk w Biurze (...) w G.. Zajmowała się bowiem również poszukiwaniem nowych pracowników, organizacją baru (restauracji). Pozyskiwała kontrahentów poprzez wysyłanie e-maili, wykonywanie telefonów, podpisywanie umów – podpisała jedną umowę dot. wynajmu mieszkania, oraz umowę na otwarcie rachunku w banku. W budynku (...) przy ul. (...) w G. w wyniku działań skarżącej zostanie otwarty obiekt restauracyjny.

(...) Sp. z o.o ma zajmować się również prowadzeniem autohandlu - ubezpieczona zajmuje się rozwojem spółki w tym kierunku dopilnowując wszelkich formalności, w tym rekrutując jego pracowników.

Bezpośrednimi podwładnymi ubezpieczonej pozostawali: dyrektor ds. nieruchomości i restauracji oraz dyrektor ds. motoryzacyjnych. Zarobki ubezpieczonej miały stanowić w założeniu 3 krotność zarobków dyrektorów podwładnych.

W dniu 24 czerwca 2015 r. skarżąca urodziła dziecko – H. K.. Ubezpieczona wniosła o udzielenie urlopu macierzyńskiego:

- podstawowego w ilości 20 tygodni w okresie od 24 czerwca 2015 do 10 listopada 2015 ;
- dodatkowego w ilości 6 tygodni w okresie od 11 listopada 2015 do 22 grudnia 2015;
- rodzicielskiego w wymiarze 26 tygodni w okresie od 23 grudnia 2015 do 21 czerwca 2016

Odwołująca się wniosła o wypłatę następujących świadczeń z ZUS:

- o zasiłek chorobowy za okres od 17 kwietnia 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r., od 20 maja 2015 r. do 23 czerwca 2015 r.
- o zasiłek macierzyński za okres od 24 czerwca 2015 r. do 10 listopada 2015 r.

- o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego za okres od 11 listopada 2015 r. do 22 grudnia 2015 r.
- o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego za okres od 23 grudnia 2015 r. do 21 czerwca 2016 r.

Oprócz skarżącej płatnik składek zatrudniał jeszcze jedną osobę na podstawie umowy o pracę – tj. K. K. na stanowisku Dyrektora ds. nieruchomości za wynagrodzeniem 3.790 zł. Oprócz tego w spółce zatrudniona była jedna osoba na podstawie umowy zlecenia.

Pracodawca (płatnik składek) zgłosił do ubezpieczenia społecznego jedynie następujące osoby:

- P. K. od dnia 30 marca 2015 r. z wynagrodzeniem 11.600,00 zł brutto;
- K. K. od dnia 20 kwietnia 2015 r. z wynagrodzeniem 3.790,00 zł brutto, natomiast w okresie od listopada do marca 2016 deklarowana była podstawa 1.000,00 zł.

W dniu 25 kwietnia 2016 r. skarżąca zaprzestała korzystania z urlopu rodzicielskiego i od dnia 26 kwietnia 2016 r. powróciła do świadczenia pracy u płatnika składek.

Po powrocie do pracy odwołująca się podpisała szereg umów m. in. umowę na dostęp do usługi (...), zlecenie na ogłoszenie w (...) umowę z programem (...). Ponadto odwołująca się wystawiła szereg skierowań na badania dla pracowników, przedłużyła rejestrację domeny internetowej, wystawiła fakturę za pośrednictwo, podpisała umowę pośrednictwa w wynajmie lokali.

Ubezpieczona zajmowała się ponadto odbieraniem i wykonywaniem telefonów do klientów, wysyłaniem e – maili.

Dowód: akta sprawy: karta ewidencji czasu pracy i lista obecności k. 23, dokumentacja osobowe ubezpieczonej – k. 26, dokumenty prywatne – k. 55-104, uchwała na 01/03/2015 k. 26 (plik dokumentów), podanie k. 26 (plik dokumentów), odpis skrócony aktu urodzenia k. 26 (plik dokumentów) akta rentowe: zaświadczenie płatnika składek – k. 3, kwestionariusz osobowy – k. 17, szczegółowe warunki zatrudnienia – k. 19, szczegółowe warunki zatrudnienia – k. 19-25, potwierdzenie wypłaty wynagrodzenia – k. 51-55, faktury – k. 57-59 73-77,111, umowa zlecenia – k. 63, umowa konta biznes- k. 65-71, wystawienie zlecenia na usługi – k. 79, wydruki e – maili – k. 81-89, ofertę stażu/praktyki – k. 93-99, umowa o prace K. K. – k. 101, umowa zlecenia – k. 105, umowa pośrednictwa nieruchomości – k. 115-119, zaświadczenie o zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń – k. 121, zeznania ubezpieczonej – k. 41-42, k. 50-52.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych, wydruków (inne dowody w rozumieniu art. 309§1 k.p.c.) oraz zeznań samej ubezpieczonej. Zakład ubezpieczeń nie kwestionował faktu wykonywania przez ubezpieczoną pewnych czynności, choć nie wskazał, które uznaje za wykonane przez nią a które nie (k.9v). Zdaniem sądu nie było żadnych podstaw do podważenia sporządzania przez P. K. dokumentów, wiadomości e – mail oraz podejmowania innych czynności, także technicznych, będących wykonaniem zawartych umów (np. umieszczanie ofert, otwarcie rachunku bankowego). Nie zostały także przedstawione dowody przeciwne, tj. takie których przeprowadzenie prowadziłoby do wniosku, że czynności te nie były podejmowane przez ubezpieczoną albo w ramach innego stosunku prawnego, względnie w ogóle bez jego istnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego, odwołanie jest w pełni uzasadnione i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania była odmiennosc w dokonaniu przez strony niniejszego postępowania subsumpcji okoliczności faktycznych sprawy pod przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 poz. 121 ze zm., dalej przywoływana jako ustawa systemowa), regulujących zagadnienie

podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym a w konsekwencji dokonanie weryfikacji trafności zawartego w spornej decyzji rozstrzygnięcia w zakresie stwierdzenia braku podstaw do podlegania przez P. K. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z faktu zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę u pracodawcy – płatnika składek (...) sp. z o.o.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie, poddaną ocenie Sądu Okręgowego, był cel zawartej pomiędzy stronami umowy o pracę oraz czy czynności faktyczne miały charakter świadczenia pracy przez ubezpieczoną na rzecz płatnika składek.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ubezpieczona za pomocą przedłożonych dokumentów oraz zeznań własnych zdołała wykazać nieprawdziwość twierdzeń pozwanego, że umowa o pracę z dnia 30 marca 2015 r., zawarta pomiędzy stronami, była zawarta wyłącznie w celu zapewnienia ubezpieczonej jako kobiecie w ciąży wysokich przyszłych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, bowiem wynik postępowania dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż łącząca strony umowa o pracę nie nosi cech pozorności.

Przeprowadzone w tym kierunku postępowanie dowodowe, w szczególności oparte na nim wnioski, doprowadziło Sąd Okręgowy do przekonania, iż ubezpieczona w rzeczywistości podjęła pracę i była pracownikiem płatnika, a zawarta w/w umowa o pracę miała na celu nawiązanie stosunku pracy, a nie wyłącznie umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Podkreślenia wymaga, iż samo zawarcie umowy o pracę przez kobietę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego, nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2006 r., III UK 156/05). Trudno bowiem przyjąć, że dążenie do uzyskania, przez zawarcie umowy o pracę, ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu obejście prawa. Przeciwnie, jest to postępowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia. Istotne jest tylko, czy w związku z zawarciem umowy o pracę zobowiązania z niej wynikające były wykonywane, a konkretnie czy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował (tak : wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 marca 2001 r., II UKN 258/00; z dnia 5 października 2005 r., I UK 32/05 oraz z dnia 12 maja 2011 r., II UK 20/11.)

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Ustawa systemowa w art. 8 ust. 1 podaje, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

W myśl art. 11 ust. 1 tejże ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12. Z kolei z art. 12 ustawy systemowej wynika, iż obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Z kolei art. 13 ust. 1 tejże ustawy wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zakres podmiotowy przymusu ubezpieczeń emerytalnego i rentowego wyznaczają art. 6, 8 i 9 ustawy systemowej i obowiązkowi w zakresie ubezpieczeń podlegają m.in. pracownicy (art. 6 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy). Stosownie zaś do zawartej w art. 2 k.p. definicji, pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem, a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja

treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę. Dla skuteczności umowy o pracę wystarczy zatem zgodna wola stron, wyrażona w umowie o pracę.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich.

W tym miejscu wskazać należy, iż mając na względzie specyfikę postępowania w sprawach ubezpieczeń społecznych oraz fakt, iż w przedmiotowej sprawie pomiędzy skarżącym a organem ubezpieczeń społecznych powstał spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych (na jaki wskazuje sam ustawodawca w art. 38 ust. 1 ustawy systemowej) – Sąd Okręgowy uznał, że przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie winna znaleźć zasada wyrażona w art. 232 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu strona jest obowiązana wykazać dowodami zasadność zgłoszonych przez nią twierdzeń. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Zasadniczo konsekwencją tej zasady w niniejszym postępowaniu jest to, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych musiał udowodnić, iż zostały spełnione przesłanki pozorności umowy wymienione w art. 83§1 k.c. (tylko na ten przepis się powoływał), a w konsekwencji, że wydana decyzja jest trafna. W pierwszej kolejności ciężar dowodzenia obciążał zatem pozwany organ, który z wydanej decyzji wywodził skutki prawne (brak jest domniemania nieważności umowy), z tym jednak zastrzeżeniem, że mógł się odwołać do dowodów powołanych w tej decyzji (co też w sprawie uczynił) oraz, że co do zasady nie udowadnia się nieistnienia faktów (tzw. faktów negatywnych) chyba że istnieją fakty pozytywne przeciwne, lecz odwrotnie – to że dane fakty wystąpiły. Brak świadczenia pracy (fakt negatywny), który jest w niniejszej sprawie osią sporu, można udowodnić w zasadzie jedynie wykonywaniem innej pracy (fakt przeciwny pozytywny) albo właśnie twierdzeniem o braku dowodów na świadczenie pracy. W tej ostatniej sytuacji, samo twierdzenie (zawarte w decyzji) o braku świadczenia pracy, wymusza na stronie przeciwnej udowodnienie, że praca była jednak wykonywana, jeśli z faktu jej wykonywania wywodzi ona określone prawa, np. podleganie ubezpieczeniom społecznym. Tym samym ubezpieczona jak również płatnik składek będący stronami niniejszego postępowania, podważając decyzję i jej ustalenia, winne były udowodnić okoliczności, które potwierdzały świadczenie pracy a tym samym podważałyby twierdzenie o nieważności umowy.

Z obowiązku tego, w ocenie sądu skarżąca wywiązała się w stopniu umożliwiającym uwzględnienie odwołania. Natomiast pozwany organ nie wykazał prawdziwości swoich twierdzeń.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015, poz. 121 dalej przywoływana jako ustawa), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Przepis art. 8 ust. 1 ustawy, przewiduje, że za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

W myśl art. 11 ust. 1 tejże ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12.

Z kolei art. 13 pkt 1 ustawy wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Natomiast art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wynika natomiast, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje m.in. w zakresie zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, co oznacza, że organ ten może podejmować również decyzje w zakresie nie podlegania (obowiązkowo) wymienionym ubezpieczeniom.

Jak już wskazano powyżej, zgodnie z cytowanym przepisem art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy ubezpieczeniu społecznemu podlegają pracownicy. Stosownie zaś do zawartej w art. 2 k.p. definicji – pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę.

Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem, a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę. Dla skuteczności samej umowy o pracę wystarczy zatem zgodna wola stron, wyrażona w umowie o pracę, wola ta jednak musi obejmować elementy zawarte w definicji stosunku pracy, wynikające z cytowanego wyżej art. 22 k.p., a więc i podstawowy: świadczenie pracy. Brak świadczenia pracy mimo zawarcia umowy może prowadzić do wniosku, że umowa została zawarta pozornie albo w celu obejścia prawa, ponieważ nie występuje kluczowy element tej umowy. Jak bowiem przyjmuje judykatura, podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa umowę o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 74/10, www.sn.pl).

Zgodnie natomiast z art. 83 §1 k.c. zdanie 1, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Dla porządku wskazać należy, iż korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego na skutek podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu samo w sobie nie mogłoby być określone jako sprzeczne z prawem. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I UK 186/05).

Uwzględniając powyższe uwagi w procesie subsumpcji, zdaniem sądu zawarta umowa o pracę nie nosi cech pozorności. W analizowanym stanie faktycznym wykazane zostały okoliczności, w ramach których płatnik podjął zatrudnienie ubezpieczonej. Ze złożonych zeznań ubezpieczonej i dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy wynika bowiem, iż wnioskodawczyni pomimo faktu, iż równocześnie z zatrudnieniem u płatnika zatrudniona była w przedszkolu nr (...) na stanowisku nauczyciela, mogła te role doskonale pogodzić. Tygodniowa norma czasu pracy w przedszkolu wynosiła zaledwie 25 godzin, zaś u płatnika ubezpieczona czas pracy mogła swobodnie dostosowywać do swoich potrzeb.

Nie jest zasadny argument organu rentowego, który twierdzi, iż skarżąca wykonywała pracę „po godzinach” i „z doskoku”. Czas pracy wyznaczany był wymiarem zadań pracownika i kształtowany przez niego samodzielnie w sposób uwzględniający normy czasu pracy tak by sprostać obowiązkom na nią nałożonym. Wnioskodawczyni faktycznie realizowała zadania wynikające z zawartej umowy, świadcząc pracę na rzecz płatnika składek czego dowodem jest szereg dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, na podstawie których świadczenie pracy przez ubezpieczoną da się łatwo zrekonstruować. Z czynności tych wynika, że ubezpieczona działała systematycznie, konsekwentnie dążąc do wyznaczonych przez płatnika celów. I tak, P. K. wystawiała faktury zakupu, zawierała w imieniu płatnika składek liczne umowy. Celem realizacji powierzonych jej obowiązków skarżąca prowadziła korespondencje e – mailową, kontaktując się z kontrahentami płatnika składek jak również pozyskując nowych kontrahentów. Ponadto odwołująca

się sporządziła ofertę stażu – praktyk w Biurze (...) w G.. Aktywnie działała na rzecz otwarcia autohandlu i restauracji w obiekcie znajdującym się przy (...). Pozyskiwała kontrahentów poprzez wysyłanie e-maili, wykonywanie telefonów, podpisywanie umów – podpisała jedną umowę dot. wynajmu mieszkania, podpisała umowę na otwarcie rachunku w banku.

Fakt, iż ubezpieczona zamierzała i nadal zamierza pracować na rzecz płatnika potwierdza zaś to, iż w dniu 25 kwietnia 2016 r. zaprzestała korzystania z urlopu rodzicielskiego i od dnia 26 kwietnia 2016 r. powróciła do świadczenia pracy u płatnika składek, realizując kolejne zadania. Po powrocie do pracy odwołująca się podpisała szereg umów m. in. umowę na dostęp do usługi (...), zlecenie na ogłoszenie w (...) umowę z programem (...). Ponadto odwołująca się wystawiła szereg skierowań na badania dla pracowników, przedłużyła rejestrację domeny internetowej, wystawiła fakturę za pośrednictwo, podpisała umowę pośrednictwa w wynajmie lokali.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczona nie tylko była w stanie wykonywać umówioną pracę ale i ją wykonywała. Posiadała też ku temu odpowiednie doświadczenie - prowadziła bowiem działalność gospodarczą w zakresie nieruchomości. Co ciekawe, wcześniejszego łączenia przez ubezpieczoną prowadzenia działalności gospodarczej z pracą w charakterze nauczycielki pozwany organ rentowy nie kwestionował.

Ubezpieczona nadto zajmowała się szeregiem innych czynności, co jednak nie świadczy o tym, iż powinna zostać zatrudniona na innym -niższym stanowisku, a jedynie o tym, iż aktywnie zajmowała się pracą na rzecz spółki pomagając jej we wszystkich aspektach działalności, zwłaszcza w okresie, kiedy organizowała ona dopiero swoją działalność i nie miała jeszcze wszystkich niezbędnych pracowników.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zarówno dokumenty, jak i osobowe źródła dowodowe), uznany przez Sąd za wiarygodny, spójny i miarodajny, pozwala w sposób bardzo precyzyjny ustalić zakres faktycznie wykonywanych przez P. K. czynności na rzecz pracodawcy, a w konsekwencji przyjąć, iż niewątpliwie doszło do realizacji ze strony ubezpieczonej umowy o pracę na rzecz płatnika i świadczenia przez nią faktycznie pracy na rzecz prowadzonej przez niego działalności.

Nie sposób więc podzielić stanowiska pozwanego, iż zamiarem stron umowy o pracę, wbrew jej postanowieniom, nie było świadczenie pracy, lecz uzyskanie przez ubezpieczoną świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Niewątpliwie płatnik składek nie zatrudniał w spornym okresie w swoim przedsiębiorstwie innych pracowników poza ubezpieczoną i jej mężem – jednakże powyższa okoliczność sama w sobie, mając na uwadze omówione powyżej ustalenia, w żaden sposób nie dyskredytuje dowodów, świadczących nie tylko o formalnym podpisaniu z ubezpieczoną umowy o pracę, ale również i przede wszystkim o faktycznym teź pracy wykonywaniu .

Organ ubezpieczeniowy argumentował również, iż płatnik składek – po przejściu przez ubezpieczoną na urlop macierzyński – nie zatrudnił na jej miejsce innego pracownika. Tymczasem jak już wskazano powyżej, częściowo jej obowiązki przejął mąż, nie było więc potrzeby zatrudniania nowego pracownika na zastępstwo.

Nie sposób zatem przyjąć, iż zatrudnienie wnioskodawczyni było pozorną czynnością mającą na celu obejście przepisów prawa. W ocenie Sądu, powyżej ustalone i omówione okoliczności niniejszej sprawy prowadzą do wniosku, iż rzeczywiście doszło do zawarcia i realizowania przez ubezpieczoną umowy o pracę. Strony porozumiały się co do rodzaju wykonywanej pracy, miejsca i czasu jej wykonywania oraz wynagrodzenia. Zgodnie z art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Nie można zatem przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 maja 2011 r., II UK 20/11, za: www.sn.pl).

Podkreślenia jedynie wymaga, iż Sąd Okręgowy oceniający legalność i prawidłowość zaskarżonej decyzji jest związany jej zakresem. Przedmiotem oceny Sądu w niniejszej sprawie była zatem ważność umowy o pracę jako skutecznego

tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, a nie wysokość umówionego między stronami wynagrodzenia w kontekście podstawy wymiaru świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W konkluzji, mając na uwadze powyższy stan faktyczny i prawny Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku .